

## ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਹਵਾਲਾ

ਅਦਾਲਤ ਏ. ਐਨ. ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਨਾਰਾਇਣ, ਜੇ.

ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਟਿਡ, ਦਿੱਲੀ, - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

### ਬਨਾਮ

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ। 1954 ਦਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 18

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1922 ਦਾ 11) - ਧਾਰਾ 10 (2) (7) - ਭਾਰਤੀ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ (1910 ਦਾ 9) ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ - ਚਾਹੇ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ - ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ- ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 10 (2) (7) ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1910 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਖਰੀਦਣ ਲਈ 50 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਮਿਆਦ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਗਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਵੇਚਣ ਦੀ ਅਟੱਲ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਨੂੰ 50 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ "ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਕਰੀ"

ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ "ਲਾਜ਼ਮੀ ਖਰੀਦ" "ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ, 1910 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (2) (vii) ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਦਿੱਲੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 66 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਦੇ ਹੋਏ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੀ.ਸੀ. ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਐਸ. ਕੇ. ਕਪੂਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਕੇ.ਐਨ. ਰਾਜਗੋਪਾਲ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ।

ਫੈਸਲਾ ਬਿਸ਼ਨ ਨਾਰਾਇਣ, ਜੇ.ਜੇ. ਹਵਾਲੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 23 ਜੁਲਾਈ, 1934 ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਹਰਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਨੰਦਾ ਅਤੇ ਲਾਲਾ ਹਰਚਰਨ ਦਾਸ ਨੂੰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤਾ। ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਹੇਠ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਲਿਮਟਿਡ ਕੰਪਨੀ 1935 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਕਤ ਲਾਇਸੈਂਸ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਇਸਨੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀਤਾ। ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕਟੀ ਐਕਟ, 1910 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਹਰ ਅਗਲੇ ਪੈਰੀਓਡ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ 10 ਸਾਲ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ 23 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਤੋਂ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ 2,74,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਸ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੀ ਗਣਨਾ 77,700 ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (2) (7) ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੈਕਸਯੋਗ ਮੰਨਿਆ। ਟੈਕਸਦਾਤਾ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸਾਰੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66 (1) ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲ ਭੇਜੇ ਹਨ:— 'ਕੀ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (1) ਅਤੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸ, 1934 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (2) (7) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਕਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਬੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਬਹਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟੈਕਸਦਾਤਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਸਾਨੂੰ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਣ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (2) (7) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਮਾਰਤ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜਾਂ ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਕੀਮਤ ਉਸ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਪਰ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 10 (2) (7) ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ (1) ਮੌਜੂਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ (2) ਕੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (2) (vii) ਇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਕਸਬੇ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ, 1910 ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ। ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸਹੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੋ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿੱਲੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਊਰਜਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਊਰਜਾ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਛਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਧਾਰਾ 3 (2) (ਐਫ) ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ, ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ। ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 7 ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10 ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਅਧੀਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਵਾਜਬ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਵੇਚਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁੱਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦਦੀ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਉਸੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਨਾ ਤਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਖਰੀਦਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਕੋਲ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਗ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

“ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖੇਤਰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ, ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਅਗਲੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਕੋਲ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ, ਜੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ

ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ, ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਇਮਾਰਤਾਂ, ਕੰਮਾਂ, ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਵੇਚੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ \* \* \* \* \* ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਲ, ਮਤਭੇਦ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: ਬਸ਼ਰਤੇ \* \* \* \*

ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਵੀਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਜਿੱਥੇ- (ਏ) ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਾਂ

(b) \* \* \* \* \*

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸਮਾਨ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਕਲਪ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ

(8) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਕੋਲ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। ਜੇ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕੰਮ ਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹਨ। ਧਾਰਾ 3 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੇਰਵੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਡਰਾਫਟ ਲਾਇਸੈਂਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 9 ਧਾਰਾ 7 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਡਰਾਫਟ ਲਾਇਸੈਂਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਾਰਾ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮਿਆਦ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 50 ਸਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਡਰਾਫਟ ਲਾਇਸੈਂਸ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਡਰਾਫਟ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਾ ਇਸਤਿਹਾਰ ਫਿਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ

ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਡਰਾਫਟ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ 1937 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ (ਨਿਯਮ 11 ਤੋਂ 19) ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਨਿਯਮ 1937 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਫਰੇਮ ਵਰਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਹ ਹਨ. (1) ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਅਧੀਨ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ 10,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਇਆ। (2) ਉਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹਰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ। (4) ਊਰਜਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। (5) ਊਰਜਾ ਲਈ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਮੀਟਰਾਂ ਲਈ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (6) ਧਾਰਾ 7 (1) ਅਧੀਨ ਖਰੀਦ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਅਗਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਰਤਣਯੋਗ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ 15 ਸਾਲ ਅਤੇ ਫਿਰ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹਰ ਅਗਲੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਧਾਰਾ 7 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (4) ਤਹਿਤ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ

ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਇਹ ਵਰਤੋਂ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (2) (7) ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਕਰੀ ਹੈ।

ਡੰਕਰਲੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (ਮਦਰਾਸ), ਲਿਮਿਟਡ (1), ਅਤੇ 12 ਟੈਕਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ "ਮੁਨਾਫਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ "ਵਿਕਰੀ" ਦਾ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਤਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (2) (7) ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 7 ਖੁਦ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਖਰੀਦ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ "ਲਾਜ਼ਮੀ ਖਰੀਦ" "ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ" ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਲਾਜ਼ਮੀ \* ਖਰੀਦ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਡਸਨ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿੱਚ ਹੈਨਰੀਟਨ ਦੇ ਲਾਰਡ ਮੋਰਟਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗ੍ਰੇਟ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਕਰੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੰਕਰਲੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਪਾਤ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ (ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 32 ਦੁਆਰਾ) ਅਤੇ ਹਡਸਨ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੈਂਦੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਲਾਰਡ ਸਾਈਮੰਡਸ ਨੇ ਹਡਸਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ (2) "ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਕਰੀ" ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ: "ਅਖੌਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ "ਵਿਕਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਧੇਰੇ ਸਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ, ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ, ਹੁਣ ਵਧੇਰੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। \* \* \* \* ਇਸ ਵਿਚ ਉਹ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਮ, ਜੋ ਗਲਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਗਲਤ ਿ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ. ਯੋਗਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

"ਲਾਜ਼ਮੀ" ਨਾਲ ਖਰੀਦ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਸੀ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਮਜਬੂਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਤੋਂ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਕਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ "ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਕਰੀ" ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ "ਲਾਜ਼ਮੀ ਖਰੀਦ" "ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਚਾਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਸੰਮਿਲਤ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਕਰੀ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਕਰੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਕਰੀ" ਨੂੰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਰਥ ਜਾਂ ਰੰਗ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਂ ਸੰਕੇਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯਾਨੀ ... ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਡਸਨ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਅਤੇ ਐਮ ਪੋਪਟਲਾਲ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਐਮ ਪੋਪਟਲਾਲ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ, (2), ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਮੋਟਰਜ਼ (ਇੰਡੀਆ), ਦਿੱਲੀ ਲਿਮਟਿਡ (3), ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਬਿਸ਼ਨ ਨਾਰਾਇਣ, ਗੈਨਨ ਡੰਕਰਲੇ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, (ਮਦਰਾਸ), ਲਿਮਟਿਡ।

(4). ਨਿਰਧਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਦੇ ਇਸ ਤੱਤ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਡਰਾਫਟ ਲਾਇਸੈਂਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੋਧਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੋਧ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ



ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਦੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਖਰੀਦਣ ਲਈ 50 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਮਿਆਦ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਸੈਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ।

ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਗਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਵੇਚ ਦੇਵੇ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਨੂੰ 50 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਫਿਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਸੀ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁੱਲ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਵਾਜਬ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ। ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਵੱਧ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਰਕਮ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਕਮ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੈਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ

ਅਤੇ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਕਿ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਵਾਧੂ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 175 (3) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 299 (1) ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ 'ਤੇ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯਮ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਚਤੁਰਭੁਜ ਵਿਠਲਦਾਸ ਜਸਾਨੀ ਬਨਾਮ ਮੋਰੇਸ਼ਵਰ ਪਰਆਸ਼ਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੁਕਸ ਕਾਰਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (2) (7) ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਾਊਂਸਲ ਫੀਸ 250 ਰੁਪਏ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ. ਜੇ. - ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ.

ਬੀ. ਆਰ. ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਾਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ

ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ  
ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Jatinder Singh, Translator.